

Arbete med lantbrukets djur

*Good practices in agriculture: social partners participation
in the prevention of musculoskeletal disorders.*

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	3
<i>1. Inhysningssystem</i>	4
<i>2. Tillgänglighet</i>	9
<i>3. Förflyttning av djur</i>	11
<i>4. Förflyttning av döda djur</i>	13
<i>5. Användning av enkla hjälpmedel</i>	15
<i>6. Rätt arbetsteknik</i>	18
<i>Allmän information</i>	19

Projektkoordinator: Veerle Hermans

Projektpartners: David O'Neill, Peter Lundqvist, Christina Lunner Kolstrup, Stefan Pinzke, Leny Bette, Ad de Rooij, Claire Baukens, Steven Amandels, Ludmilla Todorova

Inledning

Den här broschyren fokuserar på att underlätta arbetet vid hantering av lantbrukets djur. Vid djurskötsel är obehagliga arbetsställningar ofta vanligt förekommande vilket kan leda till utveckling av muskuloskeletala besvär (MSDs): ryggen och de övre kroppsdelarna är särskilt utsatta. En varsam skötsel kan minska stressen och kan hjälpa till att hålla djuren lugna. Lugna djur är lättare att hantera och flytta än stressade djur. Mer information om djurbeteende och djurhantering finns i Grandin¹, 2001 samt principer för säker djurhantering i Lundqvist², 2011.

Den här broschyren om arbete med lantbrukets djur är indelad i flera separata avsnitt:

- Inhysningssystem
- Tillgänglighet
- Förflyttning av djur
- Förflyttning av döda djur
- Användning av enkla hjälpmedel
- Rätt arbetsteknik

Den här broschyren baseras på lantbruksbesök i Sverige, Belgien, Nederländerna, Bulgarien och Storbritannien. Dessa besök resulterade i flera exempel på god praxis som kan förebygga förekomsten av muskuloskeletala besvär vid arbete med lantbrukets djur.

Broschyren är inte heltäckande utan är ett resultat från lantbruksbesök och möten med lantbrukare. Det finns ingen koppling till kommersiella företag eller produkter vid presentationen av dessa exempel på god praxis.

Vi vill tacka alla lantbrukare som har hjälpt till med den här studien, och vi hoppas att lantbruksverksamma kan dra nytta från dessa erfarenheter för att förebygga muskuloskeletala besvär i framtiden!

¹ Referens: Grandin T, 2001, Livestock handling guide: management practices that reduce livestock bruise and injuries and improve handling efficiently. National Institute for Animal Agriculture: Kentucky.

² Referens: Lundqvist, P, 2011, Ta tjuren vid hornen. Åtgärdsstrategier för säker djurhantering. Sveriges lantbruksuniversitet. Landskap trädgård jordbruk : rapportserie ; 2011:9 http://pub.epsilon.slu.se/5844/1/lundqvist_p_110404.pdf

1. Inhysningssystem

Skötsel och behandling av djur i lösdriftssystem kan vara komplicerat. Olämpliga arbetsställningar är vanligt förekommande, i synnerhet med framåtböjd och vriden rygg. Det är svårt att behandla ett enskilt djur i större djurgrupper. Det finns också risk för att skadas t.ex. genom bett, trampning eller sparkar.

Lösning

Individuella fixeringsanordningar vid utfodring

Eventuellt problem: Inredningen som visas i föregående bilder saknar säkra passager för djurskötaren (man-gates).

Lösningar

Säker passage för djurskötaren

Vid montering av inredning ska det finnas säkra passager för djurskötarna. Sådana öppningar ska vara tillräckligt breda så att skötaren kan passera men inte djuren.

Individuella boxar

Det finns också möjlighet att använda individuella boxar i lösdriftssystem.

Lösning

Upphöjda kalvboxar

Exempel på individuella upphöjda kalvboxar som medför bättre arbetsställningar.

Att hjälpa en ko under kalvning kan vara ett fysiskt ansträngande arbete för djurskötaren

Lösning

Kalvningsbox

En specialkonstruerad kalvningsbox kan underlätta arbetet.

Uppsamling och behandling av djur kan även behöva utföras utomhus.

Lösningar

Individuella boxar för uppsamling och behandling

Individuella boxar och grindsystem kan underlätta arbetet.

En mobil hydraul-manövrerad box för uppsamling och behandling av nötkreatur.

Klövård

Klövård utan tekniska hjälpmedel innebär ofta besvärliga arbetsställningar och risk för sparkar, klämning och trampsador.

Lösning

Behandlingsenhet för klövvård

En behandlingsenhet som kan roteras samtidigt som kon fixeras gör det lättare för skötaren att verka och behandla kons klövar.

Behandlingsenhet där en ko hålls i upprätt läge

Behandlingsenhet där en ko hålls i liggande läge

Den här behandlingsenheten tillverkades på gården, men det finns även färdigtillverkade produkter:

Dessa finns även för får:

2. Tillgänglighet

Det är önskvärt att snabbt kunna komma åt inhysta djur, särskilt vid nödsituationer vilket ofta medför besvärliga arbetsställningar t.ex. för att klättra över inredningen.

Grindar

Använd grindsystem så det är enkelt för djurskötaren att förflytta sig mellan olika boxar.

Säker passage

Skapa passager så att klättring på inredning kan undvikas.

Mobila grindar

Öppning och stängning av grindar görs ofta flera gånger om dagen. Dessa grindar kan vara tunga att flytta, och genom att montera låsbara hjul kan arbetsuppgiften underlättas.

3. Förflyttning av djur

Förflyttning av djur utan hjälpmedel kan vara arbetskrävande, fysiskt ansträngande och riskfyllt.

Lösningar

Paddel för drivning

Drivningsskiva

Plastpaddel och drivningsskiva är bra hjälpmedel som underlättar vid förflyttning av djur.

Vagn

En kombinerad vagn för transport av tacka och lamm underlättar arbetet vid förflyttning.

(referens: <http://www.fwi.co.uk/articles/27/01/2012/131113/ewe-trolley-aids-movement-at-lambing.htm#.UZ9iDXHz40k>)

Uppsamlingsfålla

Uppsamlingsfålla för mjölkkor inför mjölkning.

Drivgångar för nötkreatur

4. Förflyttning av döda djur

Förflyttning av döda djur utan hjälpmedel innebär ofta fysisk ansträngning och obekväma arbetsställningar.

Lösningar

Transportsläde

Transportvagn/kärra

Användning av truck med lyftanordning

Det finns en specialkonstruerad truck med lyftanordning som är enkel att hantera av en person vid transport av döda djur.

5. Användning av enkla hjälpmedel

Lösningar

Kalvningshjälpmedel

En kalvutdragare kan vara ett användbart redskap vid kalvning.

OBS! I Sverige får mekaniska hjälpmedel vid kalvning endast användas efter godkännande av veterinär i varje enskilt fall!

Ryggavlastning vid fårklippning

Vid fårklippning förekommer många arbetsställningar som innebär fysisk belastning för fårklipparen.

Genom att använda en anordning som avlastar ryggen kan fårklipparen få stöd för överkroppen under klippning.

Skottkärra

Efter en kalvning måste kalven flyttas till en box och användning av en ergonomisk utformad vagn kan underlätta detta arbetet.

Verktøyshylla

Genom att placera en verktøyshylla vid grinden behöver djurskötaren inte böja eller vrida ryggen när han/hon skall sträcka sig efter verktygen.

Behandlingsvagn

Med den här typen av vagn kan hjälpmedel och utrustning hållas samlade, så att de lätt kan nås.

6. Rätt arbetsteknik

Djurskötsel kan vara fysiskt ansträngande och förknippas ofta med olämpliga arbetsställningar och statisk muskelbelastning. Det är viktigt att förbereda sig för det fysiskt krävande arbetet och att försöka förebygga muskuloskeletal besvär – genom att hålla sig i fysisk god form, vara vältränad och tillämpa korrekt arbetsteknik.

- Håll kroppen i god fysisk form genom regelbunden fysisk träning
- Använd redskap och teknisk utrustning där detta är möjligt

- Använd inte mer muskelkraft än vad uppgiften kräver
- Lyft av en last – sätt fötterna runt om lasten, håll lasten nära kroppen, böj knäna OCH håll ryggen rak

- Bära en last – om möjligt fördela vikten jämt så att du bär lasten symmetriskt
- Vändning med en last – förflytta fötterna i stället för att vrida ryggen
- Lyft inte laster över axelhöjd
- Arbeta nära kroppen, använd båda händerna eller växla, och arbeta inte i ytterlägen

Allmän information

Den här broschyren ingår i projektet "Good practices in agriculture: social partners participation in the prevention of muskuloskeletal disorders 2", med finansiering från European Commission, DG Employment, social affairs and equal opportunities, utlysning VP/2012/0421. Kommissionen är inte ansvarig för den användning som kan bli följden av den information som finns i denna skrift.

Äganderätten till resultaten från projektet, inklusive industriella och immateriella rättigheter, samt till rapporterna och övriga dokument som är relaterade till projektet innehas av förmånstagaren (IDEWE).

Projektets mål är att ytterligare implementera den europeiska sociala överenskommelsen GEOPA-COPA och EFFAT, genom utveckling av förebyggande policy och god praxis i syfte att förebygga muskuloskeletal besvär inom jordbruket samt att sprida resultaten. För följande arbetsuppgifter har goda ergonomiska råd och lösningar sammanställts:

- Arbete med lantbrukets djur
- Reparation och underhåll av lantbruksmaskiner
- Arbete i stall
- Arbete i växthus
- Arbete med får och getter
- Mjölkning av kor
- Traktorkörning
- Manuellt odlade grödor på marknivå
- Beskärning
- Sortering och förpackning
- Skörd

Mer information om projektet finns här: www.agri-ergonomics.eu.

Finansieras av:

*EU-kommissionen
Generaldirektoratet för sysselsättning,
socialpolitik och lika möjligheter
1049 Bryssel Belgien <http://ec.europa.eu/social>*

Projektkoordinator:

*DEWE (ideell)
External Service for Prevention and
Protection at Work
Interleuvenlaan 58
BE-3001 Leuven
Belgien
www.idewe.be*

Projektpartners:

*Institute of
Ergonomics &
Human Factors*

*Institute of Ergonomics & Human Factors
Elms Court, Elms Grove
Loughborough LE11 1RG, Storbritannien
www.ergonomics.org.uk*

*Council of the Bulgarian Agricultural
Organisations (CBAO)*

*Swedish University of
Agricultural Sciences*

*Sveriges Lantbruksuniversitet Institutionen för
arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi
Box 88
230 53 Alnarp
Sverige
www.slu.se*

*Stigas
Dellaertweg 1
NL-2316 WZ Leiden
Nederländerna
www.stigas.nl*

Stöds av:

*GEOPA – COPA
Rue de Trèves 61
BE-1040 Bryssel
Belgien
www.copa-cogeca.eu*

*Preventagri
Rue de la Station 47
BE-7800 Ath
Belgien
www.secteursverts.be*